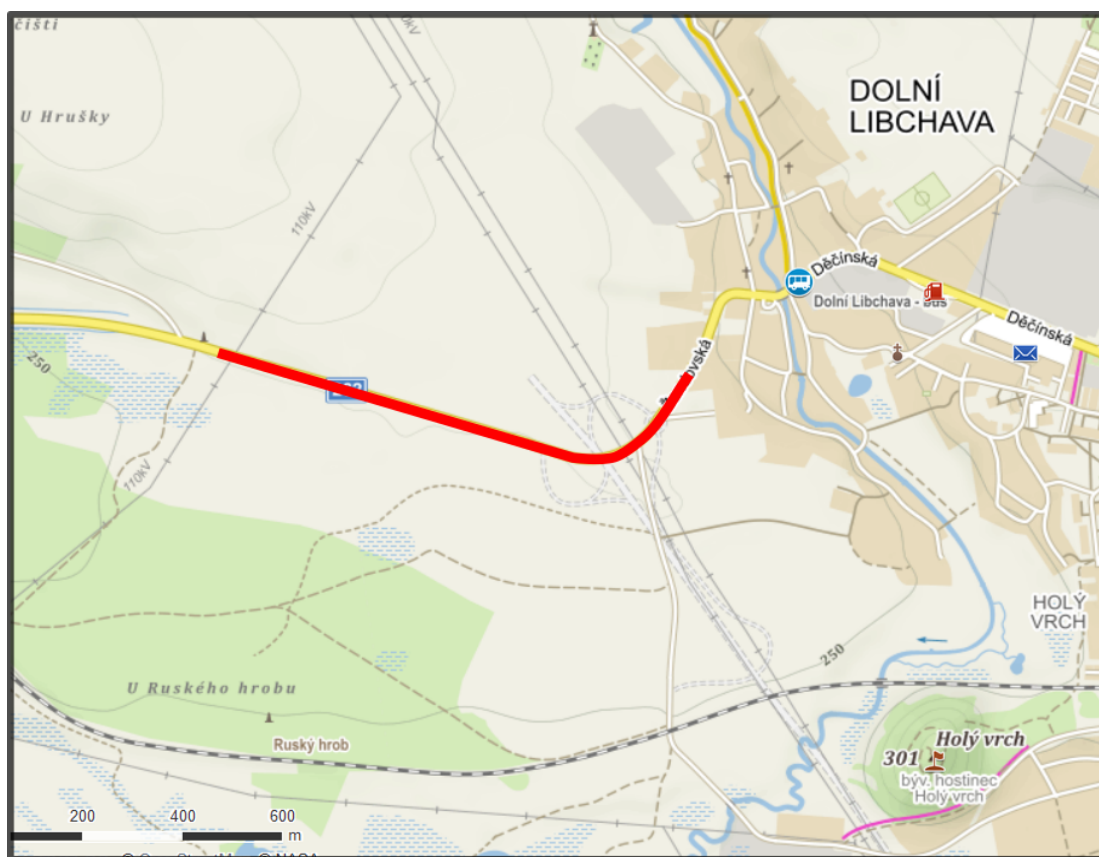

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

Biologické posouzení aleje u obce Dolní Libchava

Druhý mapovaný úsek v rámci stejného projektu byl vymezen na silnici č. 262 před obcí Dolní Libchava. Jeho délka činí přibližně 1,1 km. Při severním okraji silnice roste v současnosti stromořadí starých sloupovitých topolů černých. Jižní okraj silnice byl v nedávné době osazen jednostrannou alejí mladých pyramidálních dubů.

Silnice č. 262 prochází západně od obce Dolní Libchava rozsáhlým celkem polí a luk bez jakéhokoliv porostu křovin. Výjimečně se několik skupin keřů nachází přímo u kmenů topolů. S ohledem na okolní krajinu lze v daném případě považovat liniovou zeleň podél silnice za hodnotný interakční prvek při migraci živočichů a cenné obohacení monotónních ploch z pohledu biodiverzity.

Stromy při jižním okraji předmětné silnice (duby) byly vysázeny nedávno. Jedná se o mladé odrostky v dobrém zdravotním stavu. Vzrostlé prosychající topoly na protější straně nemají vzhledem k specifickým tohoto typu dřeviny na lokalitě perspektivu a ohrožují bezpečnost provozu. Do budoucna mají být nahrazeny obdobnou novou výsadbou, od níž lze očekávat vyšší životnost i stabilitu.

Metodika provedeného monitoringu:

Výskyt živočichů na předmětné lokalitě byl s ohledem na rozdílnou metodiku sledován zvlášť z hlediska bezobratlých (především dřevokazného hmyzu) a zvlášť z hlediska obratlovců, především ptačích druhů a netopýrů.

Bezobratlí:

Průzkum probíhal v červnu až červenci 2019. Případný recentní výskyt význačných druhů byl zjišťován také v databázích a literatuře.

1) Prohlídka dostupných dutin a jejích okolí k zjištění přítomnosti dutinových saproxylofágních druhů hmyzu (hledání dospělých jedinců, popř. zbytků skeletu, larev a jejich trusu, podle kterého lze rovněž některé dutinové druhy hmyzu identifikovat).

2) Prohlídka a zjištění výletových otvorů ve kmenech pro identifikaci přítomnosti zvláště chráněných druhů dřevokazného hmyzu.

Obratlovci:

Lokalita byla navštívena v červnu a červenci 2019.

Stromy v aleji byly jednotlivě prohlédnuty za účelem zhodnocení stavu dutin z pohledu možných hnízdišť ptáků a dočasných či dlouhodobých úkrytů pro netopýry. Přítomnost těchto živočichů je sledována podle typických znaků (zbytky trusu, škrábance na kůře, hnízda, posouzení vhodnosti dutin k osídlení netopýry).

K monitoringu výskytu ptačích druhů v aleji a jejím okolí sloužily vokalizační projevy ptáků (zpěv) a přímá pozorování. Jednotlivé terénní návštěvy však nemohou plně nahradit dlouhodobé sledování lokality. Další informace týkající se zvláště chráněných druhů ptáků, které by mohly být realizací projektu dotčeny, proto doplnila recentní data z Nálezové databáze ochrany přírody AOPK ČR (dále jen „NDOP“).

Zjištěné druhy živočichů

Bezobratlí:

Zvláště chráněné druhy a druhy z Červeného seznamu nebyly zjištěny.

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

Obratlovci:

Ptačí druhy zjištěné na lokalitě v rámci zoologického mapování shrnuje následující tabulka s vyznačením druhů zvláště chráněné podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb, o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZCHD“). Druhy částečně vázané na stromový porost aleje (eventuálně navazující keřový podrost) jsou vyznačeny tučně.

Český název	Vědecký název	Stav ochrany podle legislativy
rorýs obecný	<i>Apus apus</i>	ohrožený
vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	ohrožená
pěnkava obecná	<i>Fringilla coelebs</i>	
holub hřivnáč	<i>Columba palumbus</i>	
holub domácí	<i>Columba livia f. domestica</i>	
strnad obecný	<i>Emberiza citrinella</i>	
skřivan polní	<i>Alauda arvensis</i>	
bramborníček černohlavý	<i>Saxicola rubicola (torquata)</i>	ohrožený
stehlík obecný	<i>Carduelis carduelis</i>	
poštolka obecná	<i>Falco tinnunculus</i>	

Tabulka 1.: Druhy zjištěné na sledované lokalitě. Tučně jsou vyznačeni ptáci, kteří mají silnější vazbu na doprovodnou vegetaci rostoucí podél silnice.

Charakter lokality neposkytuje vhodné podmínky pro výskyt většího počtu ptáků vázaných na biotop předmětné aleje. Pozorování v terénu potvrzují občasné návštěvy drobnějších zpěvných ptáků na topolech při hledání potravy, případně přelety výše se pohybujících druhů (rorýs, vlaštovka) bez vazby na samotnou alej. Lze předpokládat občasné hnízdění ptáků v korunách, kácení problematických dřevin ve vhodném termínu však toto riziko eliminuje.

Podle NDOP byly v okolí silnice potvrzeny ještě dva další ZCHD ptáků. Jedná se o luňáka červeného (*Milvus milvus*) a čápa bílého (*Ciconia ciconia*). Oba druhy však hledají potravu na polích a liniový doprovod dřevin podél silnice pro ně není zajímavý. Totéž lze říci o ZCHD zjištěných na místě při terénním šetření. Vlaštovky i rorýsi nad lokalitou pouze přelétají při lovu hmyzu. U země se zdržuje pouze bramborníček černohlavý, ten však preferuje vzrostlejší trávy a byliny (eventuálně obilniny na poli) a na stromy nezalétává.

Na lokalitě nebyl při terénním průzkumu zaznamenán přímý výskyt netopýrů. Nově vysazené duby dosahují příliš malých rozměrů na to, aby mohly poskytovat letounům úkryt. Podstatně vzrostlejší topoly však mohou být z tohoto úhlu pohledu potenciálně vhodnou dřevinou.

Závěr zoologického monitoringu a doporučení k realizaci projektu

V mapované oblasti nebyl zjištěn výskyt žádného ZCHD obratlovců či bezobratlých s vazbou na dřeviny rostoucí podél silnice. Nebyl zjištěn ani výskyt bezobratlých z Červeného seznamu.

Plánované zásahy do dřevin doporučujeme vždy provádět mimo období hnízdění ptáků. V širším okolí aleje se nachází dostatek stromů i křovin pro zajištění náhradních hnízdišť i potravních příležitostí v případě druhů, které by mohly být realizací projektu dotčeny.

Prohlídkou ze země nebyly zjištěny pobytové znaky netopýrů ani větší dutiny. Malé duby nejsou pro netopýry vhodné, prosychající topoly však mohou nabídnout potenciální úkryt výše v koruně. S ohledem na vzrůst stromů ovšem není dost dobře možné tato místa zkontrolovat. Netopýři mohou své úkryty často měnit a lokalitu začít využívat např. v době před plánovaným kácením. Proto doporučujeme případné kácení starých topolů realizovat v termínu nejvhodnějším pro letouny – od poloviny března do jeho konce. V této fázi roku výrazně klesá riziko z předčasného probuzení potenciálně zimujících netopýrů ve stromech a zároveň ještě nehrozí hnízdění ze strany ptáků. Lze rovněž zajistit prohlédnutí stromů chiropterologem v době bezprostředně předcházející kácení starších dřevin.

Zpracovatelé:

bezobratlí: Josef Kadlec

obratlovci: Mgr. Olga Hušková

Použitá literatura a další zdroje:

AOPK ČR. Nálezová databáze ochrany přírody. [on-line databáze; portal.nature.cz]. 2019-08-12

Netopýři v lesích: doporučení pro lesnickou praxi – Cepáková, E., Hort, L., vydala Česká společnost pro ochranu netopýrů (ČESON) roku 2013

Zákon o ochraně přírody a krajiny, č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Mapové podklady podle www.mapy.cz

Červený seznam ohrožených druhů České republiky: Bezobratlí – Hejda R., Farkač J. & Chobot K. [eds] 2017, Příroda, Praha, 36: 1-612

Brouci České a Slovenské republiky – Hůrka, K. 2005: Kabourek, Zlín, 390 pp.

Brouci čeledi poterníkovití (*Tenebrionidae*) střední Evropy. Beetles of the family Tenebrionidae of Cenral Europe. Novák V., 2014: Zoologické klíče. Academia, Praha. 418 pp.

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

Obrazová příloha:

Obr.1: Celkový pohled na alej k západu (od Dolní Libchavy). V levé části fotografie se nachází nová výsadba dubů, vpravo staré topoly

Obr.2: topoly při severní hranici silnice

Obr.3: Louka a pole severně od předmětné silnice – stávající alej tvoří výrazný interakční prvek v krajině